

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

4 V. fuerit conueniens Christum pati à Gentilibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

lib. 7. in Epist. ad Rom. Pro nobis (inquit) tradidit eum non illa traditione, qua dictum est, Tradet frater fratrem in mortem, & parentes filios, sed tradidisse eum dicitur hoc ipso, quod eum, cum in forma Dei esset, passus est exanimare semetipsum, & formam serui suscipere, & vsque ad mortem crucis peruenire. Ex qua positione obiter refellitur impietas hæreticorum nostri temporis, dicentium, Patrem tradidisse Christum inspirado Iudæis eius mortem, eosq; ad illam instigando. Sed de hoc aliàs. Eodem autem modo exponenda sunt fere similia verba Isai. cap. 53. Dominus posuit in eo iniquitates omnium nostrum, quæ Septuaginta hoc modo vertunt; Dominus tradidit eum propter iniquitates nostras. Quæ in hunc modum legit, & exponit Tertull. libr. contra Praxian. c. 30. vbi, Patrem tradere filium exponit nihil aliud fuisse, quam mortem permittere. Clemens vero Alexan. lib. 1. Pædagog. cap. 8. sic legit, Dominus tradidit ipsum peccatis nostris, & exponit, Peccatorum scilicet correctorem, & directorem, & ideo hic solum potest peccata dimittere. Sic etiam exponenda sunt verba Christi Matth. 26. Calicem quem dedit mihi Pater, non vis ut bibam illum? Dicitur enim dedisse prædictis modis. Solum est in his locutionibus considerandum, cum dicitur Pater tradidisse Christum, si in verbo, tradendi, includatur missio filij, proprie id dici de prima persona Trinitatis: si autem solum dicat ordinationem redemptionis nostræ, & permissionem mortis Christi, sic proprie dici de tota Trinitate, atque hoc sensu Patrem non personaliter, sed essentialiter sumi, quamuis appropriate possit accommodari primæ personæ Trinitatis.

Circa rationem vero expositionis D. Tho. inquiri poterat, quomodo Deus prædefiniuerit mortem Christi. Item quomodo eam Christo inspirauerit, & suam de illa voluntatem ostenderit. Sed de hac re videantur, quæ supra notauimus quæst. præcedentium in commentar. artic. 10. & in prioribus tom. disputat. 43. sect. 3.

Circa sol. ad primum, merito dubitauit Caietan. quomodo D. Thom. agens de Deo, dixerit impium esse, innocentem inuitum ad mortem trahere. Cum enim Deus sit Dominus vitæ, & mortis, respectu illius non esset impium, etiam si innocentem inuitum ad mortem traderet. Et respondet, cum D. Tho. ita loquutus est, non tractasse in ordine ad Deum: sed secundum se, & absolute. Sed non satis percipitur, quomodo de hoc possimus loqui absolute, & non in ordine ad aliquem: Vel quid referat ad argumentum, quod de Deo procedit, consideratio absoluta, quæ in Deo non habet locum. Deinde, etiam respectu hominis non potest ea locutio accommodari, quia respectu hominis iniquum est innocentem morti tradere, non solum inuitum, sed etiam volentem. Dices, interdum ex iusta causa potest tradi innocens hosti, etiam si occidendus sit, dum modo ab habente potestatem tradatur, vt à Republica. Respondetur, in eo casu etiam inuitum posse tradi: imo hoc ipso quod esset simpliciter inuitus, iam non esset innocens, quia eo casu tenetur ipse consentire. Et similiter in præfenti, si Deus vellet aliquem innocentem morte afficere, & ipse absolute repugnaret, hoc ipso desineret esse innocens, si de diuina voluntate ei constaret. Videtur ergo D. Thom. vsus illa propositione, solum ad explicandam suauem diuinæ providentiæ dispositionem. Nam licet sit absolutus Dominus, & possit suo arbitratu absque alia causa, quem voluerit vitæ priuare, non vult tamen vti absoluto Dominio, sed legibus iustitiæ, & æquitatis quodam modo se accommodat. Et hoc modo non considerando in Deo absolutam Domini potestatem, sed solum rationem gubernatoris, ac iudicis, crudele esset, & iniquum, innocentem inuitum interficere. Præsertim quia hoc ipso, quod mors ei esset inuoluntaria, esset quoque consequenter ad satisfaciendum Deo, & ad omnes alios esse-

ctus profusus inutilis. Et hoc fortasse sibi voluit Caietanus, quamuis obscure loquutus sit. Aliæ solutiones claræ sunt ex dictis.

ARTICVLVS IV.

Vtrum fuerit conueniens, Christum pati à Gentilibus.

D quartum sic proceditur. Videtur, quod non fuerit conueniens Christum pati à Gentilibus. Quia enim per mortem Christi homines erant à peccato liberandi, conueniens videbatur, vt paucissimi in morte eius peccarent.

Peccauerunt autem in morte eius Iudæi, ex quorum persona dicitur Matth. 21. Hic est hæres, venite occidamus eum. Ergo videtur conueniens fuisse, quod in peccato occisionis Christi Gentiles non implicarentur.

2. Præterea. Veritas debet respondere figura. Sed figuralia sacrificia veteris legis non Gentiles, sed Iudæi offerebant. Ergo neque passio Christi, qua fuit verum sacrificium, impleri debuit per manus Gentilium.

3. Præterea. Sicut dicitur Ioannis quinto Iudæi querebant Christum interficere, non solum quia soluebat Sabbathum, sed etiam quia Patrem suum dicebat Deum, aequali se Deo faciens.

Sed hoc videbatur esse solum contra legem Iudæorum, unde & ipsi dicunt Ioannis decimonono: Secundum legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Videtur ergo conueniens fuisse, quod Christus non à Gentilibus, sed à Iudæis pateretur, & falsum esse quod dixerunt, Nobis non licet interficere quenquam: cum multa peccata secundum legem morte puniantur. vt patet Leuit. 24.

Sed contra est, quod ipse Dominus dicit Matthæi 20. Tradent eum Gentibus ad illudendum, & flagellandum, & crucifigendum.

Respondendo dicendum, quod in ipso modo passionis Christi præfiguratus est effectus ipsius. Primum enim passio Christi effectum salutis habuit in Iudæis: quorum plurimi in morte Christi baptizati sunt: vt patet act. 1. & 3.

Secundo vero Iudæis prædicantibus, effectus passionis Christi transfuit ad Gentes. Et ideo conueniens fuit, vt Christus à Iudæis pati inciperet, & postea Iudæis tradentibus, per manus Gentilium, eius passio finiretur.

Ad primum ergo dicendum, quod Christus ad ostendendum abundantiam charitatis suæ, ex qua patiebatur, in cruce positus veniam persecutoribus postulauit. Et ideo vt huius petitionis fructus ad Iudæos, & Gentiles perueniret, voluit Christus ab vtriusq; pati.

Ad secundum dicendum, quod passio Christi fuit sacrificij oblatio, in quantum Christus propria voluntate mortem sustinuit ex charitate. In quantum autem à persecutoribus est passus, non fuit sacrificium, sed peccatum grauissimum.

Ad tertium dicendum, quod sicut Augustinus dicit Iudæi dicentes, Nobis non licet interficere quenquam, intellexerunt non sibi licere interficere quenquam, propter festi diei sanctitatem, quam celebrare iam ceperant. Vel hoc dicebant (vt Chrysostom. dicit) quia volebant eum occidi, non tanquam transgressorem legis, sed tanquam publicum hostem, quia Regem se fecerat: de quo non erat eorum iudicare. Vel quia non licebat eis crucifigere (quod cupiebant) sed lapidare, quod in Stephano fecerunt. Vel melius dicendum est, quod per Romanos quibus erant subiecti, erat eis potestas occidendi interdicta.

COMMENTARIVS.

Hic articulus non indiget expositione. Solum est notanda solutio ad 3. in qua D. Thom. dubitare quomodo vera fuerint verba illa, quæ Iudæi dixerunt Pilatæ

Isai. 53.

Tertul.

Clem. Alex.

Matth. 26.

Dubium.
Caiet.

Responsio.

Obiectio.

Responsio.

Testimonij
Ioan. 18.
Expositio
prima.
Ioan. 19.

Cyrl.
August.
Chrysof.
B. da.
Act. 22.

Pilato Ioann. 18. Nobis non licet interficere quemquam, cum ipsimet dixissent. Nos legem habemus, & secundum legem nostram debet mori. At vero licitum erat Iudæis eum interficere, qui secundum legem reus mortis erat. Refert igitur D. Thom. varias responsiones. Prima est non licuisse Iudæis interficere quemquam in die Paschæ. Ita respondent Cyril. lib. 12. cap. 6. & Augustin. tractat. 114. & eandem attigit Chrysofomus Hom. 82. in Ioan. & 86. in Matth. & Beda Ioann. 18. Et potest fundari in eo, quod refertur. Act. 12. vbi cum Herodes apprehendisset Petrum, quoniam dies erant azymorum, non statim interfecit illum: sed tradidit militibus ad custodiendum. Volens post Pascha producere eum populo. Sed hic locus non satis probat id non licuisse: sed non decuisse, vel ordinariè non fuisse in vsu: in casu autem raro, & atroci, qualem Iudæi fingebant causam Christi, non satis constat id non licuisse. Præsertim cum iam esset causa ab eis in consilio præiudicata, essetque per milites solos executioni mandanda. Præterea si solum propter temporis circumstantiam hoc illis non licuisset, facilè fuisset Pilato respondere illis, vt paucos dies expectarent: postea vero eum interficerent.

Expositio 2.

Secunda responsio est, Iudæos voluisse Christum occidere, non tantum vt legis suæ transgressorem, sed etiam vt seditiosum, hostemque Cæsaris, cuius regnum affectasset, propter quod delictum non licebat eis iudicare, neque interficere illum. Sed & hæc responsio est difficilis creditu. Tum quia Iudæi, quando illa verba dixerunt, nullum aliud crimen Christo obiecerant, nisi blasphemiam. Tum etiam quia per legem etiam licebat Iudæis, quodcumq; crimen punire condigna poena.

Expositio 3.

Tertia responsio est, Iudæos non esse loquutos de quacumque poena mortis: sed de crucifixione, ita, vt idem fuerit dicere. Nobis non licet interficere, ac si dixissent nobis non licet crucifigere. Hanc expositionem habet etiam Chrysofomus, & eam sequuntur Euthymius & Theophylactus. Et illi fauent verba, quæ statim subdit Euangelista. Vt sermo Iesu impleretur, quem dixit, significans qua morte esset moriturus, scilicet morte crucis, ac si apertius diceret hoc dixerunt Iudæi, vt crucifigeretur. Sed in primis hæc verba significare possunt non causam, propter quam id dixerunt Iudæi, sed consequentiam, vt sæpe diximus. Deinde etiam si mens & desiderium Iudæorum esset hoc efficere, vt Christus crucifigeretur: tamen illis verbis non hoc significarunt, nec videtur esse posse hic illorum sensus. Tum quia nec verba id significant, & tunc nondum à Pilato petierant Christum crucifigi. Tum etiam quia facile potuissent illis respondere, non oportere eum crucifigi, sed satis fuisse lapidari, vel alio mortis genere affici.

Expositio 4.

Quarta responsio, quam Diuus Thomas magis probat, est, eo tempore non licuisse Iudæis aliquem interficere, non propter legem Dei prohibentem, sed quia per Romanos id erat eis interdctum. Quod ex Evangelio colligi ex parte potest. Ideo enim adduxerunt Christum ad Pilatum, ideo etiam ab eo postularunt, vt Barabbam sibi concederet, quia ipsi non erant iudices in causa mortis. Item, Acto. 18. adduxerunt Paulum coram Gallione, quia ipsi non sunt ausi illum occidere. Quin etiam Ioseph. 20. libr. Antiquitat. capit. 8. refert Annam Pontificem occidisse Iacobum sine consensu præfidis Romani, & propterea priuatum fuisse pontificatu. Et hanc expositionem sequitur Rupertus in Ioannem. Sed habet difficultatem. Quia id, quod assumitur, est valde incertum. Nam Ioannis octauo: Iudæi in causa ruditer ostendebant, se habere facultatem lapidandi illam iuxta legem Moysi, & Acto. 7. lapidauerunt Stephanum. Dicit post factum esse vel conferentibus, vel conuenientibus Romanis: non quia absolute hoc esset in eorum potestate. Sed hinc oritur potissima difficultas contra hanc responsionem.

Act. 18.

Ioseph.

Rupert.

Ioan. 8.

Act. 7.

Ioan. 18.

Fr. Suarez. tom. 2.

A Nam saltem ex consensu præfidis Romani absque vlla dubitatione eis licebat interficere malefactorem: at vero iam Præfes Romanus suum consensum dederat, dicens. Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum: iam ergo non poterant illo sensu respondere. Nobis non licet.

Expositio s.

Ioseph.

Quinta responsio est, Phariseos ex speciali, & propria secta hoc obseruasse, vt neminem ad mortem damnarent, vt refert Iosephus filius Gorionis libr. quarto historiae Iudaicæ capite sexto. Illi ergo, specie religionis, dixerunt. Nobis non licet: multi enim, & præcipui ex his, qui mortem Christi procurabant, erant Pharisei, & quia auctoritatem apud populum habebant, eos alij imitati sunt, hoc præcipuè ea excusatione intendentes, vt & CHRISTVS à Romanis crudeliori morte afficeretur, & ipsi minorem apud plebem inuidiam sibi conciliarent. Sed hæc responsio, in primis diuinat, & leui nititur fundamento. Deinde cum Pilatus dixit. Accipite eum vos, & secundum legem vestram iudicate eum: Ioan. 18. non est loquutus ad Phariseos, sed ad iudices populi: non ergo Pharisei, sed iudices debuerunt respondere.

Quocirca illud, in quo omnes hæc expositiones conueniunt, certum est: Iudæos vsos fuisse hac excusatione, intentione crucifigendi Christum, & vitandi populi inuidiam. Quomodo autem verum dixerint ad se excusandum incertum est. Omnibus verò consideratis, id quod prima sententia asserbat, videtur verisimilius. Illi etenim omnino volebant statim Christum interfici, timebant enim vehementer, ne è manibus elaberetur: & ideo sumpserunt eam probabilem excusationem, quod eo tempore non liceret eis aliquè ad mortem damnare. Quæ expositio euidentiùs constabit ex iis, quæ infra dicemus de die, in quo interfectus est Dominus.

ARTICVLVS V.

Vtrum Christi persecutores eum cognouerint.

Ad quintum sic proceditur. Videtur quod persecutores Christi eum cognouerint. Dicitur enim Matthei 21. quod agricola videntes filium dixerunt intra se, Hic est heres, venite occidamus eum. vbi dicit Hiero. nym. Manifeste Dominus probat ex verbis Iudæorum, principes non per ignorantiam, sed per inuidiam Dei filium crucifixisse: intellexerunt enim eum esse illum, cui Pater per Prophetam dicit, Postula à me, & dabo tibi Gentes hereditatem tuam. Ergo videtur, quod cognouerint eum esse Christum, vel filium Dei.

162.
Opus 60 ca.
18 in fin. 67
1. ad Cor. 2.
2 Cor. 1.
Idem in 6.
21. Mat. in
fi. illius tom.
9. & etiam
in gloss. or.

2. Præterea. Ioan. 15. Dominus dicit. Nunc autem & viderunt, & oderunt, & me, & Patrem meum. Quod autem videtur, manifestè cognoscitur. Ergo Iudæi cognoscentes Christum, ex causa odij, ei passionem intulerunt.

3. Præterea. In quodam sermone Ephesini Concilij dicitur, Sicut qui chartam imperialem disperserit, tanquã Imperatoris disrumpens verbum, ad mortem addicitur: sic crucifigens Iudæus, quem viderat, penas dabit, tanquam in ipsum Deum. verbum præsumptionis iniiciens. Hoc autem non esset, si eum esse Dei filium, non cognouissent: quia ignorantia eos excusasset. Ergo videtur, quod Iudæi crucifigentes Christum cognouerint eum esse filium Dei.

Sed contra est, quod dicitur 1. ad Corinth. 2. Si cognouissent, nunquam Dominum gloria crucifixissent: & Acto. 13. dicit Petrus Iudæis loquens. Scio quia per ignorantiam fecistis, sicut & principes vestri, & Dominus in cruce pendens dicit, Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciunt.

11 Respon-